

Eröss Lajos Református Általános Iskola és Óvoda
P Ü S P Ö K L A D Á N Y

Környezeti nevelési program
az Eröss Lajos Református
Általános Iskolában
2022-2023

✉ 4150 Püspökladány, Kálvin tér 1-3.

☎: 06/54-470-692

1.1 A környezeti nevelés fogalma

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre. Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő illetve élettelen környezettel;

- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére; felkelti az igényt, képessé tesz:

- a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására;
- összefüggő rendszerben történő értelmezésére; a rendszerben felismerhető kapcsolatok
- megértésére;
- a problémák megkeresésére, okainak megértésére;
- kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ezáltal a lehetséges megoldások megkeresésére;
- az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben;
- a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.”

(KöNKomP, 2004)

1.2 Törvényi háttér

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 48.§ (3), valamint a közoktatásról szóló törvény 2003. évi módosítása /114. §/, és a Környezetvédelmi törvény 1995. évi LIII. 54. § (1).

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”

(NAT 243/2003)

2. Helyzetelemzés, helyzetkép

Az Erőss Lajos Református Általános Iskola Püspökladány központjában, a református templom mellett található. A templom közelsége lehetővé teszi nemcsak a hitéleti alkalmak, az iskolai ünnepek megtartását, hanem segíti a gyülekezettel való szorosabb kapcsolattartást is. „Az iskola, amelynek nemcsak múltja, hanem jövője is van.” – olvasható az iskolánk honlapján. Ezzel a mondattal a fenntartó meghatározta az iskola jelenét is. Nevelő-oktató munkánk, minden tevékenységünk kihat a jövőre, ugyanakkor a református gyökereink, hagyományaink is hatással vannak a jelenünkre. A város és a környék egyetlen egyházi iskolájaként 2011 óta gazdagítjuk a város nevelési-oktatási palettáját. Nemcsak Püspökladányból, hanem a környező településekről is érkeznek tanulóink.

2021-ben az Erőss Lajos Református Általános Iskola megkapta a „*Microsoft Showcase School*” címet, a Microsoft Innovatív Iskola Programban szintet léptünk, ún. „mintaiskola” lettünk. Ez az elismerés egyben kihívás is: a digitális pedagógiában való jártasság, a 21. századi készségfejlesztés nélkülözhetetlen a jelen és a jövő iskolájában is.

Az osztálytermek, szaktantermek több épületben található, melyek karbantartása, felújítása folyamatos. Nyertes pályázatnak köszönhetően újabb tantermekkel, tornateremmel bővíthet iskolánk. Az udvaron lévő műfüves pálya a gyerekek számára nemcsak a tanórákon, hanem az óráközi szünetekben és délután is a legkedveltebb helyszíne az iskolának.

A fenntartó folyamatosan biztosítja az oktató-nevelő munkához szükséges tárgyi feltételeket. A pedagógusok saját tablettel rendelkeznek, minden tanteremben van interaktív tábla projektorral, lappal. A tanulók tableteket és laptopokat használhatnak, nemcsak informatikaórákon. Két tanteremben interaktív panel áll rendelkezésre, többféle programozható roboteszköz, 3D nyomtató, drónok teszik lehetővé a digitális készségfejlesztést, a tehetséggondozást.

Az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott eszköz- és felszerelésjegyzék szerinti tárgyi eszközökkel rendelkezünk. Pályázatunknak és az Erőss Lajos Református Általános Iskoláért Alapítvány támogatásának köszönhetően a meglévő eszközeinket folyamatosan fejlesztjük, a modern kor kihívásainak, a digitalizációnak megfelelően.

Tevékenységeink a környezeti nevelés vonatkozásában

Népmese napja, Erőss-hét, Erőss-kupa, Erőss-tábor, horgászverseny, Less Nándor Emléktúra, Zánkai Erzsébet-tábor, Kerékpáros vándortábor, Gyermeknap, Egészségnap, Teremtésvédelmi nap: az elmúlt tíz évben több olyan közösségünket, keresztyén hitűnket, összetartozásunkat erősítő, értékőrző program valósult meg rendszeresen, mely hagyománnyá vált, melynek keretein belül nagy hangsúlyt fektetünk tanulóink felvilágosítására, érzékenyítésére a környezeti nevelés területén. Megtapasztalhattuk, hogy együttműködve tudunk szeretetben alkotni, megújulni, Istenbe vetett hittel a közösségből erőt meríteni.

3. A környezeti nevelés színterei iskolánkban

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyek a diákokat közelebbről érintik. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak tudatosan, átgondoltan cselekedni a környezet megóvásáért.

Nem hagyományos tanórai keretben

A múzeum, a jóléti tavak, a Farkassziget lehetőséget kínálnak a külső helyszínen megtartott órák számára.

Különböző akciókban veszünk részt:

Kiállításokat rendezünk jeles alkalmakra: a Víz és a Föld Napján rajzkiállítást, virágültetést, nyári táborokról bemutatót, illetve az iskolánapi plakátokból, fotókból összeállított kiállítást.

Az iskolában rendszeresen kupakgyűjtési akciókat szervezünk. Folyamatosan gyűjtjük a használt elemet és a háztartási sütőolajat.

Tanórán kívüli programok:

- A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat (pl. Bolyai természetismereti csapatverseny, - Herman Ottó verseny, Dr. Balogh János Nagykunsági - Nagy - Sárréti Természetismereti vetélkedő)
- Előző tanévben a Digitális témahét vezető gondolata az újrahasznosítás, a szelektív hulladékgyűjtés volt. Lényegében egyszerre valósítottuk meg a Digitális Témahétet és a Fenntarthatósági Témahétet. Az elméleti ismeretek hasznosságát, alkalmazhatóságát mutattuk meg a gyerekeknek a hét során.
- Nagy hagyománya van a szeptemberi horgászversenynek, a település körüli horgásztavak egyikén.
- A májusban megrendezett Teremtésvédelmi napnak az Erdészeti Tudományos Intézet területén. A különböző állomáshelyeken játékos feladatok megoldása során ismerkednek meg a gyerekek szűkebb környezetünk növény és állatvilágával.

- Az Erőss-nap alkalmából már több alkalommal szerveztünk csapatversenyt, melynek keretében megismerik tanulóink a közvetlen környezetüket (természeti és épített), hagyományainkat, értékeinket.

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is. Az iskolának a következő években törekednie kell ezeknek az erőforrásoknak még jobb kihasználására.

4. Erőforrások

4.1. Nem anyagi erőforrások

Az iskolán belüli együttműködés

A tanárok. Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek e téren történő együttműködését is.

A diákok. Az iskola minden tanulójának feladata, hogy fenntartható életmódot folytasson és figyelmeztesse társait a kulturált, tudatosan környezetszemléletű magatartásra. Ebben kiemelkedő szerepet kell kapnia az iskola diákönkormányzatának, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett diákok csoportjának.

A szülők. Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők és gyermekeik megerősítsék egymásban azt a környezettudatos magatartást, amit az iskola közvetíteni kíván. Elvárható, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók.

Nem pedagógus dolgozók. Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozóinak munkájukkal aktív részeseivé kell válniuk a környezeti nevelési programnak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladat az anyagtakarékos munkavégzés, illetve például a kifogyott festékpátronok gyűjtése. Példaértékű, ha tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használnak. A szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztésére a takarítók aktív közreműködése is szükséges.

A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Nagy szerepe kell, hogy legyen a környezettudatos szemlélet kialakításában az erdei iskoláknak, a témanapoknak, a hulladékgyűjtési akcióknak, a terepgyakorlatoknak, valamint a nyári táboroknak.

A diákok, a tanárok és a szülők együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében. A tanórák és a tanórán kívüli programok környezet nevelési tartalmát a munkaközösségeknek kell meghatározniuk, a koordinálás és felügyelet munkaközösségvezetői, illetve igazgatóhelyettesi feladat

Az iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó. Mivel a fenntartó határozza meg az általa felügyelt intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai környezeti nevelési programokat.

Környezeti neveléssel foglalkozó intézmények. A tanórai és a tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása, a velük való kapcsolattartás. Ezek erősítése feladat.

Hivatalos szervek. A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola.

4.2. Anyagi erőforrások

Saját erőforrások

Költségvetés. Az iskolai költségvetés összeállításakor figyelembe kell venni a környezeti neveléssel kapcsolatos anyagi igényeket.

Alapítvány. Az iskolai alapítványunk eddig is támogatta a tanulók nyári táborokban való részvételét, ezt a gyakorlat célszerű folytatni.

Külső erőforrások

Pályázat. A pályázatok figyelése, céljainknak megfelelő kiválasztása, a pályázat megírása munkacsoport feladata.

5. Alapelvek, jövőkép, célok

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait a kompetencia alapú oktatás eszközrendszerével megtámogatva a napi közbeszéd részévé és cselekvéseinket meghatározó tényezőkké kell tennünk. A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy:

- felismerjék a környezet értékeit, esztétikumát és az ember és környezete harmonikus kapcsolatának lehetőségeit,
- cselekedjenek a környezet védelmében, és tartózkodjanak a környezet káros terhelésétől,
- részesítsék előnyben életmódjukban a környezetbarát formákat, fogyasztási szokásaikban a természetes és újrahasznosítható anyagokat,
- a tanulók legyenek környezetük természeti védelmezői

Az iskola jövőképe

Szeretnénk, ha iskolánk olyan intézménnyé válna az iskolabővítés után, ahol a belső terek még hangulatosabbak lesznek, több növény lesz mindenütt. Diákjaink és dolgozóink figyelnek az intézmény energia és vízfelhasználására, csökken a keletkezett hulladék mennyisége, melynek java részét szelektíven gyűjtjük. Diákjaink aktív kezdeményező szerepet játszanak az iskolában kialakult környezettudatos szemlélet elterjesztésében a településen. Egyre kevesebb tanuló érkezik autóval iskolába. A szülők azért választják intézményünket, mert a diákok harmonikusabb, stresszmentesebb körülmények között tanulnak, intézményünk szellemisége, értékei városi szinten is ismertté válnak.

Szeretnénk, ha az építkezés befejezése után a szülők és a gyerekek által közösen kialakított iskolakertben szívesen tevékenykednének tanulóink.

Rövid távú célok és feladatok

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritérium
A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg.	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetben is konkrétan jelöljük meg a feladatokat és az alkalmazni kívánt módszereket.	Az iskolai élet egészét átfogó környezeti nevelés valósul meg: - több környezeti nevelési tartalom a tanórákon - változatosabb tanítási módszerek.
Erősítsük a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egészben lássák a témához kapcsolódó ismereteket.	Projektek kidolgozása	A széttagolt ismeretek rendszerszemlélettel kapcsolódnak össze. A tanulók örömmel készülnek a projektekre.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő dolgozók, a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.	Képzéseken, továbbképzéseken való részvétel az adott témában.	Az iskolai programok tervezésekor szempont, hogy az a lehetőségekhez mérten minél környezetkímélőbb legyen.
Az iskola tisztaságának javítása a hulladék mennyiségének csökkentése.	Szelektív hulladékgyűjtés, helyes vásárlói szokások kialakítása.	Javul az iskola tisztasága, csökken az elszállított szemét mennyisége. Kevesebb csomagolási hulladék kerül a szemetesbe.
Takarékoskodás a vízzel, villannyal.	Rendszeres ellenőrzések.	Nem lesznek nyitva felejtett, vagy csöpögő csapok, égve felejtett villanyok.
A tanulók ismerjék meg szűkebb, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat.	A természetben végzett szemlélődés, vizsgálódás, kiállítások, vetélkedők szervezése a „Jeles napokra”.	Ha ismeri a gyermek környezetét, akkor jobban szereti, kötődik hozzá és megóvjá.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői.	Faültetés, téli madáretetés.	A tanuló kötődik szülőföldje egy darabjához és ezen keresztül átérzi környezetünk megóvásának fontosságát.

Hosszú távú célok

A környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, amely kialakítja a környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során tanulóink a környezetért felelős személyiséggé válnak.

- Ennek érdekében biztosítjuk tanulóink számára a lehetőséget, hogy elsajátítsa az ehhez szükséges tudást, készséget, pozitív hozzáállást.
- Fontos célnak tekintjük, hogy a természetet, a növényeket és állatokat megszeressék, és a maguk módján, szintjén védjék is.
- Célunk olyan emberek nevelése, akik a természeti és a társadalmi környezet szépségére nyitottak, ezt értékelni tudják, a természettel együtt tudnak élni. A környezettudatos magatartás tanulóink belső igényévé váljon.
- Célunk továbbá együttműködni a település önkormányzatával, a Püspökladányi Református Egyházközséggel, a szülői munkaközösséggel, társadalmi szervekkel, hogy tovább mélyítsük a fenntarthatóság pedagógiájában a környezettudatos gondolkodást, életmódot.

Céljaink megvalósítása érdekében módszereink, tanulásszervezési formáink a következők:

- kooperatív tanulási technikák
- szakköri foglalkozás
- projektek
- témanapok
- témahetek
- versenyek
- osztálykirándulások
- túra (Less Nándor Emléktúra)
- nyári táborok (Eröss-tábor, kerékpáros vándortábor, Erzsébet tábor Zánkán)

Programok havi bontásban

Időpont	Program	Felelős
szeptember 16.	horgászverseny	Kissné Balla Krisztina DÖK vezető
október 4.	Állatok világnapja alkalmából rajzpályázat	rajzot tanító kollégák
8.	Less Nándor Emléktúra	Tóthné Fórián Erika
november 24.	Egészségnap	DÖK osztályfőnökök
december 6.	Érkezik a Mikulás	DÖK
21.	Adventi csendes nap	osztályfőnökök
január folyamatos	madáretetés	Kiss Tamás osztályfőnökök
február 15.	Farsang	DÖK
március 22.	Víz világnapja alkalmából vetélkedők	Vass Judit Mile Tünde
április 27-31.	Digitális Témahét	Biróné Szabó Brigitta Mosolygó Márta
21.	Föld napja alkalmából virágültetés	Szabó Mariann

május	10.	Madarak és fák napja	Mile Tünde
	26.	Gyermeknap	DÖK
június	6-9.	Osztálykirándulások	osztályfőnökök
	26-29.	Erőss- tábor	tábort szervező team
július	3-9.	Kerékpáros vándortáborok	táborvezetők és kísérő
	14-20.		pedagógusok